

18-11-2019

Szanowny Pan
Prof. dr hab. inż. Janusz Pempkowiak
Przewodniczący Komitetu Badań Morza PAN

Dot.: pisma z MNiSW z dnia 25-09-2019 w sprawie uczestnictwa Polski w platformie integracyjnej EU Healthy and Sustainable Seas and Oceans (JPI Oceans)

Szanowny Panie Profesorze,

Nawiązując do w/w pisma pragnę oświadczyć, że:

- (1) Odnosząc się do problematyki obszarów badawczych, w których będą aplikować polskie jednostki naukowe, pragnę oświadczyć, że jest to bardzo szerokie spektrum zagadnień obejmujące:
  - (I) rozwój technologii, w tym czujników do badań w morzu,
  - (II) planowanie w obszarach przybrzeżnych i morskich,
  - (III) zagadnienia łączące procesy w akwenach morskich i oceanicznych ze problematyką zdrowia oraz dobrostanu ludzi,
  - (IV) badania interdyscyplinarne mające na celu uzyskanie dobrego stanu ekologicznego akwenów morskich,
  - (V) obserwacje, modelowanie i przewidywanie stanów środowiska morskiego,
  - (VI) wpływ zmian klimatycznych na procesy w środowisku mórz i oceanów,
  - (VII) efekty związane z zakwaszaniem i nagrzewaniem mórz i oceanów,
  - (VIII) zabezpieczenie dostaw i bezpieczeństwo konsumpcji żywności pochodzenia morskiego,
  - (IX) rozwój biotechnologii w środowisku morskim.

- (2) Odnosząc się natomiast do wartości projektów badawczych realizowanych przez polskie jednostki, współfinansowanych przez JPI Oceans, pragnę podkreślić, że w chwili obecnej brak jest takiego współfinansowania. JPI Oceans rozpocznie otwieranie konkursów na takie badania w bliskiej przyszłości; będą one kierowane przez kraje będące członkami JPI Oceans, dla których problematyka takich konkursów stanowi poważne wyzwanie naukowo-społeczno-gospodarcze. Placówki naukowe krajów nie uczestniczących w JPI Oceans będą oczywiście miały prawo uczestniczyć w nich jako partnerzy konsorcjów aplikujących o finansowanie w tych konkursach, ale będą dobierane na zasadzie doraźnej użyteczności w projekcie, a nie długookresowej wizji swojego rozwoju, czy też potrzeb naukowych, społecznych i gospodarczych kraju macierzystego. Przystąpienie Polski do JPI Oceans, generujące koszty ok. 10000 euro rocznie, będzie źródłem następujących korzyści dla placówek zajmujących się badaniami mórz i oceanów w Polsce:
  - (I) Polska będzie mogła inicjować konkursy na badania naukowe w tematach o żywoznym znaczeniu dla zrównoważonego rozwoju obszarów przybrzeżnych, morza terytorialnego oraz wyłącznej strefy ekonomicznej Polski w kontekście ogólnobałtyckim i pan-europejskim; w takiej sytuacji możliwy będzie rozwój i transfer wiedzy do Polski, który będzie współfinansowany przez wszystkie kraje organizujące dany konkurs.
  - (II) Uczestnictwo w JPI oceans służyć będzie poprawie pozyskiwania przez polskie jednostki naukowe pieniędzy EU na badania i rozwój, które w chwili obecnej jest wysoce niesatysfakcjonujące, nawet na tle innych, nowo przyjętych, krajów EU.

- (3) Na zakończenie pragnę podkreślić, że w chwili obecnej największe kraje EU (Niemcy – 83 mln mieszkańców, Francja, - 67 mln i Włochy – 60 mln) oraz szereg krajów mniejszych (Norwegia, Belgia, Irlandia, Estonia i Malta – razem ok., 25 mln) są już członkami JPI Oceans. Po przystąpieniu Hiszpanii – 44 mln, co ma nastąpić niedługo, Polska - 38 mln pozostanie jedynym dużym krajem EU nie będącym członkiem JPI Oceans, co będzie znacząco hamować dostępność funduszy EU dla naszych placówek naukowych.

dr hab. inż. Grzegorz Różyński
Prof. IBW PAN, JPI Oceans Polska

Grzegorz Różyński